

ΠΗΓΗ 2^η

Ήδη δύο μεσογειακές δυνάμεις, η Γαλλία και η Ιταλία, αντιδρούν στις διεκδικήσεις της Ελλάδας, την οποία θεωρούν ανταγωνίστριά τους στην ίδια σφαίρα των δικών τους οικονομικών συμφερόντων. Οι δύο αυτές δυνάμεις θεωρούν τη συνθήκη των Σεβρών διπλωματική νίκη της Αγγλίας και την Ελλάδα δορυφόρο της που εξυπηρετεί τα συμφέροντά της στην Εγγύς Ανατολή. Η αντιζηλία λοιπόν ανάμεσα στις δύο αυτές μεγάλες δυνάμεις και στη μικρή σύμμαχό τους χώρα υπήρχε, αλλά έπρεπε να βρεθεί η αφορμή, για να τη διοχετεύσουν σε εχθρική ενέργεια. Και πραγματικά επωφελούμενες – κυρίως η Γαλλία – από τον διχασμό των Ελλήνων (για τον οποίο και οι ίδιες ήταν εν μέρει υπεύθυνες), καθώς και από την οξύτητα των πολιτικών τους παθών, που είχαν φτάσει ως την παράκρουση και την αποτύφλωση, θέλησαν να εκμεταλλευτούν ορισμένα γεγονότα της εσωτερικής πολιτικής, για ν' αποδεσμευθούν και να μεταβάλλουν και επίσημα την έναντι αυτής στάση τους: τον απροσδόκητο θάνατο του βασιλιά Αλέξανδρου και την ήττα του Βενιζέλου στις εκλογές της 1^{ης} Νοεμβρίου 1920, που είχαν ως συνέπεια την επάνοδο του βασιλιά Κωνσταντίνου, ο οποίος, κατά την Entente, είχε δείξει εχθρικά αισθήματα απέναντί της.

Είναι αλήθεια, ότι στις 22 Νοεμβρίου, δηλαδή δύο μέρες πριν από το δημοψήφισμα για την επάνοδο ή μη του Κωνσταντίνου, οι τρεις δυνάμεις, Αγγλία, Γαλλία και Ιταλία – με την πρωτοβουλία της Γαλλίας – είχαν επιδώσει διακοίνωση στη νέα ελληνική κυβέρνηση, με την οποία κατήγγελλαν την ανειλικρινή στο παρελθόν στάση του Κωνσταντίνου και διακήρυσσαν ότι, σε περίπτωση καταφατικής του δημοψηφίσματος, θα θεωρούνταν απαλλαγμένες στο μέλλον από κάθε αλληλεγγύη προς την ελληνική κυβέρνηση. Πάντως οι αιφνίδιες και άκαιρες αυτές πολιτικές μεταβολές που απομάκρυναν από την αρχή τον Βενιζέλο, τον μόνο άξιο πολιτικό για τις κρίσιμες εκείνες στιγμές, επρόκειτο να έχουν ολέθρια αποτελέσματα στην εξέλιξη των ελληνικών πραγμάτων.

Απ. Βακαλόπουλος, *Νέα ελληνική ιστορία, 1204-1985*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1991, σελ. 366-367